

Lietuvos Respublikos Seimo
Valstybės valdymo ir savivaldybės komitetui

PRAŠYMAS DĖL BENDRUOMINIŲ ORGANIZACIJŲ PLĖTROS ĮSTATYMO KOREGAVIMO

2021-03-16
Vilnius

Atsižvelgiant į dabar galiojantį LR Bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymo (toliau Įstatymo) 8 str. 2 punktą¹ ir LR Seimo Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto papildomą išvadą (2018-12-12 Nr. 113-P-51) (Priedas Nr. 1), prašome pateikti atsakymus ir įvertinus pritarti šioms pastaboms:

1. Kada, kaip buvo vykdomos diskusijos dėl Įstatymo 8 str. 2 punkto koregavimo būtinybės², jeigu Bendruomeninių organizacijų tarybos ir bendruomeninių organizacijų (BO) atstovai nebuvo kviečiami viešai diskusijai dėl minėto pakeitimo?

2. Kokiu būdu bus suskaičiuojamos BO savivaldybėje, kad būtų nustatyta reikiama BO kiekio ½ proporcija skėtiniėje organizacijoje? Registrų centre esantys duomenys nepadeda atrinkti TIK BO asociacijų iš visų Nevyriausybinų organizacijų (toliau NVO) sąrašo.

3. Viena BO gali būti kelių skėtinių organizacijų nare ir šiuo atveju Įstatymas nenumato dubliavimosi išvengimo.

4. BO neprivalo priklausyti skėtinei organizacijai. Turi turėti galimybę kelti savo kandidatą savivaldybės bendruomeninių organizacijų tarybos (toliau BOT) rinkimuose.

¹ „XIII-1774 Lietuvos Respublikos bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymas“, žiūrėta 2021 m. kovo 4 d., <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/a6b2f57002d011e9a017f05dde6559c6/asr>.

² „XIII-3137 Lietuvos Respublikos bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymo Nr. XIII-1774 8 straipsnio pake...“, žiūrėta 2021 m. kovo 8 d., <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/1589f330ba0011ea9a12d0dada3ca61b?jfwid=8oekcaeg0>.

5. Nėra numatyta BO atstovų atšaukimo tvarkos - pvz. jeigu BO kaip asociacija tampa neatskaitinga Registrų centrui ar dėl kitų priežasčių yra neveiksni, BO atstovavimas tampa abejotinas.

6. Atsižvelgiant į BO kiekio ½ proporcijos skėtinėje orgnanizacijoje būtinumą, sustiprėja BO žymos reikalingumas Registrų centre. Prašome sudaryti sąlygas tokios žymos atsiradimui. BO žyma padės statistiškai įvardinti ir žinoti tikrąją situaciją apie veikiančių/neveikiančių BO skaičių pagal teritorijas bendrame NVO fone. BO identifikacija pagal jos įstatus nėra galima.

Taip pat atsižvelgiant į Įstatymo 2 str. 5 punktą ir 7 str. 3 punktą³, teikiame pastabas dėl:

7. Įstatymo 2 str. 5 dalyje nustatomas apibrėžiamos „nacionalinės skėtinės bendruomeninės organizacijos“ požymis – „vienijanti daugiau kaip pusę Lietuvos Respublikoje veikiančių bendruomeninių organizacijų atstovų“. Toks siūlomas reguliavimas diskutuotinas dviem aspektais:

7.1. „Bendruomeninė organizacija“ pagal apibrėžimą yra viešasis juridinis asmuo – asociacija. Nėra aišku, kaip tarp visų Lietuvos Respublikoje registruotų ir veikiančių asociacijų būtų identifikuojamos „bendruomeninės organizacijos“ apibrėžimą atitinkančios asociacijos, kaip būtų nustatomas jų skaičius;

7.2. kaip būtų identifikuojama, ar bendruomeninių organizacijų asociacija atitinka nustatytus reikalavimus ir vertinamo įstatymo projekto prasme yra „nacionalinė skėtinė bendruomeninė organizacija“?

8. Įstatymo 7 str. 3 dalyje nustatyta, kad 10 iš 20 (tai yra, pusę) Nacionalinės bendruomeninių organizacijų tarybos narių sudaro Nacionalinės skėtinės bendruomeninės organizacijos atstovai. Atkreipiame dėmesį, kad atsižvelgiant į šio prašymo 7 punkte išdėstytą problematiką, gali būti neįmanoma identifikuoti, ar egzistuoja apibrėžimą atitinkantis pusę minėtos tarybos narių deleguojantis subjektas, o jei bendruomeninių organizacijų apskaitos ir identifikavimo problema ir būtų išspręsta, būtina įvertinti tai, kad daugiau nei pusei šių organizacijų nesusijungus į asociaciją, minėtas tarybos narius deleguojantis subjektas taip pat neegzistuos. Šiuo aspektu kelia abejonių vertinamoje normoje nurodytos tarybos sudarymo ir veiklos galima perspektyva.

³ „XIII-1774 Lietuvos Respublikos bendruomeninių organizacijų plėtros įstatymas“, žiūrėta 2021 m. kovo 4 d., <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/a6b2f57002d011e9a017f05dde6559c6/asr>.

Apibendrinimas su pasiūlymais:

- 1. atsižvelgus į pateiktas pastabas dėl Įstatymo 2 str. 5 punkto, 7 str. 3 punkto ir 8 str. 2 punkto bendrą problematiką dėl BO suskaičiavimo – prašome sudaryti sąlygas BO skaičiui nustatyti sukuriant BO žymą;**
- 2. įtraukti ateityje visas BO ir/ar jų atstovus, seniūnaičius ir seniūnijų atstovus į Įstatymo koregavimus, organizuojant viešus susitikimus, diskusijas.**

Vilniaus bendruomeninių organizacijų sąjungos
Pirmininkė

Neringa Kleniauskienė

Asociacija “Tarandės bendruomenė”
Pirmininkė

Renata Gelažauskienė

Asociacija “Žirmūnų bendruomenės centras”
Pirmininkė

Agnė Minkevičienė

Priedas Nr. 1

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO

VALSTYBĖS VALDYMO IR SAVIVALDYBIŲ KOMITETAS

PAGRINDINIO KOMITETO PAPILDOMA IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS BENDRUOMENINIŲ ORGANIZACIJŲ PLĖTROS
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIII P-2402(2)**

2018-12-12 Nr. 113-P-51

Vilnius

1. Komiteto posėdyje dalyvavo: komiteto pirmininkė Guoda Burokienė, komiteto pirmininko pavaduotojas Algis Strelčiūnas, komiteto nariai: Ričardas Juška, Gintautas Kinduryš, Vanda Kravčionok, Zenonas Streikus, Povilas Urbšys;

Komiteto biuro darbuotojai: biuro vedėja Lina Milonaitė, patarėjai: Algirdas Astrauskas, Eglė Jonevičienė, Rasa Mačiulytė, Jurgita Marcinkutė, Kristina Šimkutė, padėjėja Genovaitė Jasaitienė;

Kviestieji asmenys: Lietuvos savivaldybių asociacijos patarėja Vida Ablingienė.

2. Seimo kanceliarijos Teisės departamento išvados ir kitų ekspertų pasiūlymai:

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pastabos	Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.				
1.	Seimo kanceliarijos Teisės departamentas, 2018-12-11	3 6 9				Įvertinę projekto atitiktį Konstitucijai, galiojantiems įstatymams, teisėkūros principams ir teisės technikos taisyklėms, teikiame šias pastabas: 1. Teisėkūros įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje yra apibrėžti teisėkūros principai, išreiškiantys imperatyvius reikalavimus teisėkūros subjektams. Vertinamo projekto kontekste paminėtini šie principai - 1 punkte apibrėžtas teisėkūros tikslingumo principas, reiškiantis, kad teisės akto projektas turi būti rengiamas ir teisės aktas priimamas tik tuo atveju, kai siekiamų tikslų negalima pasiekti kitomis priemonėmis, 5 punkte įtvirtintas teisėkūros efektyvumo principas, reiškiantis, kad rengiant teisės akto projektą turi būti įvertinamos visos galimos teisinio reguliavimo alternatyvos ir pasirenkama geriausia iš jų, 7 punkte įtvirtintas sistemiškumo principas, reiškiantis, kad teisės normos turi derėti tarpusavyje. Atsižvelgiant į aukščiau nurodytus imperatyvius principus: 1.1. Projekto 3, 6, 9 straipsnių nuostatos yra analogiškos atitinkamoms Lietuvos Respublikos nevyriausybinų organizacijų plėtros įstatymo nuostatomis. Bendruomeninė organizacija pagal apibrėžimą yra nevyriausybinė organizacija, todėl šios projekto nuostatos yra perteklinės ir netikslingos, o projekte pakanka nuorodos į minėto įstatymo	Nepritarti	Siūlomas teisinis reguliavimas yra svarbus ir reikalingas, nes sudaro teisinę prielaidą stiprinti ir plėtoti bendruomenines organizacijas, kurios turi didelės reikšmės pilietinės visuomenės stiprinimui.

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pastabos	Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.				
						nuostatas nekartojant pažodžiui jau įstatyme įtvirtintų normų.		
2.	Seimo kanceliarijos Teisės departamentas, 2018-12-11	2	1 3			1.2. Projekto 2 straipsnio 1 ir 3 dalyse apibrėžiamos sąvokos, kurios yra identiškai apibrėžtos ir vartojamos Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatyme. Dėl to šios projekto nuostatos yra perteklinės ir netikslingos, o projekte pakanka nuorodos į minėto įstatymo nuostatas nekartojant pažodžiui jau įstatyme įtvirtintų normų.	Nepritarti	Tikslinga projekte apibrėžti sąvokas „bendruomeninė organizacija“ ir „gyvenamosios vietovės bendruomenė“, nes jos yra svarbios siūlomo reglamentavimo kontekste, turi būti labai aiškiai nustatyta, kas yra šie subjektai ir kaip su jais susiję teisiniai santykiai reguliuojami projektu siūlomose nuostatose.
3.	Seimo kanceliarijos Teisės departamentas, 2018-12-11	7	4			1.3. Projekto 7 straipsnio 4 dalyje nurodant teisę atšaukti savo deleguotus atstovus išvardinami visi be išimties atstovus deleguojantys subjektai, kurie jau yra nurodyti to paties straipsnio 3 dalyje. Toks papildomas išvardinimas yra perteklinis ir netikslingas, o projekto 7 straipsnio 4 dalyje pakanka įvardinti „subjektą, delegavusi atstovą“.	Pritarti	Tikslinga patobulinti projekto 7 straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip: „4. Nacionalinės bendruomeninių organizacijų tarybos sudėtį tvirtina Vyriausybė Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro teikimu. Šios tarybos kadencijos trukmė – 3 metai. Valstybės institucijų ir įstaigų,

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pastabos	Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.				
								bendruomeninių organizacijų, Lietuvos savivaldybių asociacijos ir (ar) Lietuvos savivaldybių seniūnų asociacijos Subjekto, delegavusio atstovą , atšauktas atstovas Nacionalinėje bendruomeninių organizacijų taryboje netenka šios tarybos nario statuso ir teisių.“
4.	Seimo kanceliarijos Teisės departamentas, 2018-12-11	8	2	3		1.4. Projekto 8 straipsnio 2 dalies 3 punkto nuostata, numatanti siūlymus dėl "viešųjų paslaugų, už kurių teikimą yra atsakinga savivaldybė, teikimo perdavimo vietos bendruomeninėms ir kitoms nevyriausybinėms organizacijoms" yra perteklinė ir galimai neatitinkanti Vietos savivaldos įstatyme bei Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatyme įtvirtinto reguliavimo, nes savivaldybė pagal šiuos įstatymus šių paslaugų teikimo šiems subjektams savo nuožiūra priimtu sprendimu perduoti neturi teisės. Pagal Vietos savivaldos įstatymo 5 straipsnio 3 dalį viešąsias paslaugas teikia savivaldybių įsteigti paslaugų teikėjai arba pagal sudarytas sutartis kiti viešai pasirenkami fiziniai ar juridiniai asmenys. Viešųjų paslaugų teikėjai parenkami ir sutartys su jais gali būti sudaromos tik įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka (Vietos savivaldos įstatymo 9	Nepritarti	Nuostata yra suderinta su Vietos savivaldos įstatymo 35 ¹ straipsnio 1 dalies nuostata, pagal kurią išplėstinėje seniūnaičių sueigoje sprendžiami klausimai, susiję „su seniūnijos aptarnaujamos teritorijos gyvenamųjų vietovių ar jų dalių (seniūnaitijų) bendruomenių viešųjų poreikių ir iniciatyvų finansavimo tikslingumu, atstovų delegavimu į pretendentų į seniūno pareigas konkurso

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pastabos	Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.				
						straipsnio 1 dalis). Pagal Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 2 straipsnio 25 dalį savivaldybių institucijos yra perkančiosios organizacijos, taigi paslaugų pirkimą vykdyti ir sutartis su viešųjų paslaugų tiekėjais sudaryti gali tik Viešųjų pirkimų įstatymo nustatyta tvarka. Dėl šios priežasties siūlymai dėl galimo viešųjų paslaugų teikimo perdavimo konkrečioms subjektams neturi prasmės.		komisijos narius, atstovų delegavimu dalyvauti tarybos sudaromų komitetų darbe, atstovų delegavimu į tarybos sudaromų komisijų narius, bendruomeninės veiklos ir partnerystės su savivaldybių institucijomis stiprinimu, viešųjų paslaugų, už kurių teikimą yra atsakinga savivaldybė, teikimo perdavimu bendruomeninėms ir kitoms nevyriausybinėms organizacijoms, vietos verslumo skatinimu ir su kitais visiems tos teritorijos gyventojams svarbiais reikalais.
5.	Seimo kanceliarijos Teisės departamentas, 2018-12-11	2 7	5 3			2. Projekto 2 straipsnio 5 dalyje nustatomas apibrėžiamos „nacionalinės skėtinės bendruomeninės organizacijos“ požymis – „vienijanti daugiau kaip pusę Lietuvos Respublikoje veikiančių bendruomeninių organizacijų atstovų“. Toks siūlomas reguliavimas diskutuotinas dviem aspektais: 2.1. „Bendruomeninė organizacija“ pagal	Nepritarti	Projekto 2 straipsnio 1 dalyje nustatyti du požymiai, pagal kuriuos identifikuojamos bendruomeninės organizacijos, t. y.: 1) asociacijos, kurių

Eil. Nr.	Pasiūlymo teikėjas, data	Siūloma keisti			Pastabos	Pasiūlymo turinys	Komiteto nuomonė	Argumentai, pagrindžiantys nuomonę
		str.	str. d.	p.				
						apibrėžimą yra viešasis juridinis asmuo – asociacija. Nėra aišku, kaip tarp visų Lietuvos Respublikoje registruotų ir veikiančių asociacijų būtų identifikuojamos „bendruomeninės organizacijos“ apibrėžimą atitinkančios asociacijos, kaip būtų nustatomas jų skaičius, ir kaip būtų identifikuojama, ar bendruomeninių organizacijų asociacija atitinka nustatytus reikalavimus ir vertinamo įstatymo projekto prasme yra „nacionalinė skėtinė bendruomeninė organizacija“. 2.2. Projekto 7 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad 10 iš 20 (tai yra, pusę) Nacionalinės bendruomeninių organizacijų tarybos narių sudaro Nacionalinės skėtinės bendruomeninės organizacijos atstovai. Atkreipiame dėmesį, kad, atsižvelgiant į šios išvados 2.1 punkte išdėstytą problematiką, gali būti neįmanoma identifiikuoti ar egzistuoja apibrėžimą atitinkantis pusę minėtos tarybos narių deleguojantis subjektas, o jei bendruomeninių organizacijų apskaitos ir identifikavimo problema ir būtų išspręsta, būtina įvertinti tai, kad daugiau nei pusei šių organizacijų nesusijungus į asociaciją, minėtas tarybos narius deleguojantis subjektas taip pat neegzistuos. Šiuo aspektu kelia abejonių vertinamoje normoje nurodytos tarybos sudarymo ir veiklos galima perspektyva.		steigėjai ir nariai yra gyvenamosios vietovės bendruomenės (jos dalies arba kelių gyvenamųjų vietovių) gyventojai (jų atstovai); 2) asociacijos, kurių paskirtis – per iniciatyvas įgyvendinti viešuosius interesus, susijusius su gyvenimu kaimynystėje. Taigi, remiantis šiais požymiais šios asociacijos yra registruojamos ir identifiikuojamos. Todėl nekils sunkumų nustatyti, kuri asociacija vienija daugiau kaip pusę Lietuvos Respublikoje veikiančių bendruomeninių organizacijų atstovų.

3. Subjektų, turinčių įstatymų leidybos iniciatyvos teisę, pasiūlymai: negauta

4. Balsavimo rezultatai: pritarta bendru sutarimu.

Komiteto pirmininkė

Guoda Burokienė

Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto biuro patarėja Jurgita Marcinkutė